

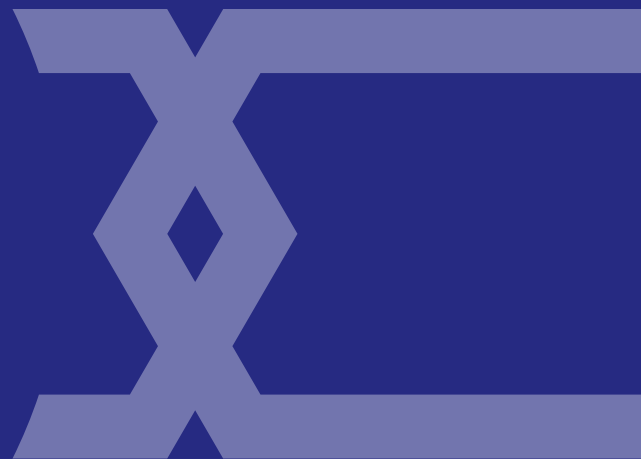


Rozdział 4. Rozpoznawanie wyzysku pracowników wśród uchodźców ukraińskich

Partner odpowiedzialny: Dignita



Co-funded by
the European Union





Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

4. Rozpoznanie wyzysku pracowników wśród ukraińskich uchodźców

4.1 Wprowadzenie

Niszczyielska wojna na Ukrainie wywołała jeden z największych kryzysów uchodźczych w najnowszej historii Europy. Miliony ludzi opuściły swoje domy w poszukiwaniu bezpieczeństwa, co doprowadziło do złożonej i rozwijającej się sytuacji humanitarnej. Te masowe przesiedlenia znacznie zwiększają ryzyko handlu ludźmi, a zwłaszcza wyzysku pracowników, dotykając szczególnie wrażliwe grupy społeczne.

Przestępcy wykorzystują desperację i niepewną sytuację uchodźców, żerując na ich ograniczonych zasobach, barierach językowych oraz nieznajomości prawa i struktur społecznych kraju przyjmującego. Wyzysk ten przybiera różne formy, od kradzieży zarobków i niebezpiecznych warunków pracy po pracę przymusową i handel ludźmi.

Niniejszy rozdział szkoleniowy powstał w oparciu o gruntowne badania empiryczne, przeprowadzone w ramach projektu Eradicating II, dotyczące podatności ukraińskich uchodźców na handel ludźmi w celu wyzysku w pracy przymusowej. W raporcie zidentyfikowano konkretne czynniki ryzyka, grupy narażone oraz praktyki wyzysku w sześciu krajach europejskich: Bułgarii, Rumunii, Polsce, Niemczech, Słowenii i Grecji.

Rozdział ten, który opiera się na ustaleniach raportu, jest kluczowy dla wyposażenia Was, inspektorów pracy, funkcjonariuszy organów ścigania, pracowników



Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

socjalnych i urzędników pierwszej linii, w wiedzę i umiejętności niezbędne do skutecznego identyfikowania, reagowania i zapobiegania handlowi ludźmi wśród ukraińskich uchodźców.

Zrozumienie specyficznych zagrożeń tej grupy, powszechnych form wykorzystywania oraz skutecznych strategii interwencji ma kluczowe znaczenie dla ochrony ofiar i zapewnienia odpowiedzialności. Ten rozdział wyposaży Cię w ramy umożliwiające identyfikację ofiar, udzielanie wsparcia i koordynację działań z odpowiednimi agencjami.

Przeanalizujemy rzeczywiste scenariusze i omówimy kwestie etyczne, aby zapewnić Państwu możliwość podejścia do tych złożonych przypadków z pewnością siebie i wrażliwością. Sukces naszych wspólnych wysiłków zależy od dogłębnego zrozumienia tej kluczowej kwestii i efektywnej współpracy wszystkich interesariuszy.

4.2 Cele edukacyjne

Po ukończeniu tego rozdziału uczestnicy będą potrafili:

- Zidentyfikować kluczowe czynniki podatności na ten proceder wśród ukraińskich uchodźców.
- Rozpoznać oznaki handlu ludźmi do pracy przymusowej w różnych sektorach.
- Opisać odpowiednie metody identyfikacji i wspierania ofiar.
- Przedstawić procedury zgłaszania podejrzeń i dostępu do dostępnych zasobów.
- Wdrażać skuteczne strategie ochrony i pomocy ofiarom.





Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

4.3 Definicje

Handel ludźmi:

- Rekrutacja, transport, przekazywanie, przechowywanie lub przyjmowanie osób za pomocą gróźb lub użycia siły lub innych form przymusu, uprowadzenia, oszustwa, podstęp, nadużycia władzy lub wykorzystania słabości albo wręczania lub przyjmowania płatności lub korzyści w celu uzyskania zgody osoby sprawującej kontrolę nad inną osobą, w celu wykorzystania.

Eksploracja:

- Obejmuje co najmniej wykorzystywanie prostytucji innych osób lub inne formy wykorzystywania seksualnego, pracę lub usługi przymusowe, niewolnictwo lub praktyki podobne do niewolnictwa, poddaństwo lub wykorzystywanie działalności przestępczej.

Praca przymusowa:

- Wszelka praca lub usługa wymagana od jakiejś osoby pod groźbą kary i do której dana osoba nie zgłosiła się dobrowolnie.

- **Wyzysk pracowników:**



Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

Wykorzystywanie w nieuczciwy sposób bezbronności lub potrzeb innej osoby, często obejmujące przymus oraz połączenie naruszenia prawa pracy i prawa karnego.¹

4.4 Część teoretyczna / informacyjna

W tej sekcji przedstawiono kompleksowy przegląd zjawiska handlu ludźmi do pracy przymusowej wśród ukraińskich uchodźców, ze szczególnym uwzględnieniem czynników podatności, powszechnych form wyzysku i kluczowych wskaźników.

4.4.1 Zrozumienie podatności

- Narażenie obejmuje różne czynniki: osobiste, sytuacyjne i kontekstowe, które oddziałują na siebie i mogą zwiększać ryzyko handlu ludźmi w przypadku niektórych osób, grup i/lub społeczności². Koncepcję podatności można zatem rozumieć tak, że niektórzy ludzie są bardziej podatni na szkodę niż inni w wyniku narażenia na jakąś formę ryzyka.
- Szkody mogą mieć charakter fizyczny, psychiczny lub środowiskowy, a ryzyko różni się w zależności od rodzaju doznanej krzywdy. Podatność nie jest determinowana wyłącznie przez cechy indywidualne (takie jak wiek, płeć czy pochodzenie etniczne), ale wynika ze złożonej interakcji cech osobistych

¹ Preventing and combating trafficking in human beings for the purpose of labour exploitation - Recommendation CM/Rec(2022)21 (2023)

² (ICAT, 2022:2-3)

(czynników osobistych), okoliczności tymczasowych (czynników sytuacyjnych) i szerszych czynników społecznych (czynników kontekstowych).

- Cecha osobista staje się podatnością tylko wtedy, gdy łączy się ją z innymi czynnikami zwiększającymi ryzyko wyrządzenia krzywdy.
- Trudności sytuacyjne są wyzwaniem przejściowym, w odróżnieniu od bardziej trwałych cech osobowości, które negatywnie wpływają na sytuację danej osoby w określonym czasie i kontekście.
- Podatności kontekstowe wynikają z czynników zewnętrznych, takich jak polityka dyskryminacyjna (np. odmowa zezwoleń na pracę) lub normy społeczne, które podsycają uprzedzenia wobec określonych grup. Wszystkie te czynniki oddziałują na siebie, zwiększając podatność niektórych osób, grup lub społeczności na krzywdę, w tym handel ludźmi.³
- Poniższe czynniki osobiste, sytuacyjne i kontekstowe zwiększają ryzyko handlu uchodźcami, w szczególności z Ukrainy.
- **Czynniki osobiste:** Te cechy osobiste wskazują na grupy najbardziej narażone na handel ludźmi w celu wyzysku w pracy wśród ukraińskich uchodźców. Zrozumienie tych czynników osobistych pomoże nam zwrócić szczególną uwagę

³ IOM, IOM HANDEL LUDŹMI W KRYZYSIE UKRAIŃSKIM REGIONALNA GRUPA ZADANIOWA DS. ZWALCZANIA HANDLU LUDŹMI – MARZEC 2023



Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

na kontakt z przedstawicielem tych grup i zwrócić uwagę na dodatkowe czynniki kontekstowe i sytuacyjne.

- **Matki samotnie wychowujące duże rodziny:** Kobiety te często borykają się ze znaczną presją finansową i ograniczonym dostępem do wsparcia, co sprawia, że są szczególnie narażone na wyzyskujące warunki pracy.
- **Kobiety romskie:** Romki-uchodźczynie często doświadczają systemowej dyskryminacji i marginalizacji w krajach przyjmujących, co ogranicza ich dostęp do usług i zasobów oraz zwiększa ich podatność na wyzysk. Niektóre Romki nie posiadają dokumentów tożsamości ani wystarczającego dowodu narodowości ukraińskiej, co dodatkowo ogranicza ich dostęp do usług wsparcia i popycha je w stronę marginalizacji i desperackich strategii przetrwania.
- **Osoby starsze:** Ograniczona mobilność, dostęp do zasobów i zależność od innych w zakresie zaspokajania podstawowych potrzeb sprawiają, że starsi uchodźcy są szczególnie podatni na nadużycia i wykorzystywanie.
- **Osoby z niepełnosprawnościami:** Osoby z niepełnosprawnościami borykają się z podobnymi trudnościami w dostępie do usług i zasobów. Brak wystarczającego ubezpieczenia zdrowotnego w krajach przyjmujących, brak odpowiednich placówek i form wsparcia sprawia, że są one szczególnie narażone na izolację i wyzysk.
- **Dzieci nieletnie bez opieki:** Dzieci te są szczególnie narażone na wszelkie formy wykorzystywania, w tym handel ludźmi w celu pracy przymusowej oraz wykorzystywanie seksualne.



Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

- **Czynniki sytuacyjne:** Tymczasowe okoliczności mogą zaostrzyć istniejące zagrożenia lub stworzyć nowe.
- **Presja finansowa:** Trudności ekonomiczne i konieczność utrzymania siebie i członków rodziny znacznie zwiększają ryzyko podjęcia pracy opartej na wyzysku.
- **Ograniczony dostęp do godnej pracy:** Bariery językowe, nieuznawanie kwalifikacji i dyskryminacja na rynku pracy ograniczają dostęp do godnej pracy i zwiększają podatność na zagrożenia. Udokumentowano przypadki praktyk dyskryminacyjnych ze strony pracodawców.
- **Trudności w dostępie do informacji:** Brak świadomości prawnych uprawnień i dostępnych usług wsparcia, spowodowany barierami językowymi lub innymi ograniczeniami, utrudnia uchodźcom szukanie pomocy.
- **Niepewne lub niespełniające norm warunki mieszkaniowe:** Udokumentowano przypadki nadużyć wobec ukraińskich uchodźczyń ze strony obywateli zapewniających im zakwaterowanie. Niebezpieczne warunki życia lub poleganie na pracodawcach w kwestii zapewnienia zakwaterowania to również zgłaszane czynniki ryzyka związane z zakwaterowaniem. Obawa przed utratą mieszkania, dyskryminacja na rynku mieszkaniowym ze względu na narodowość i tymczasowe warunki pobytu dodatkowo pogarszają sytuację ukraińskich uchodźczyń, zwłaszcza tych opiekujących się dziećmi i osobami starszymi.

Uzależnienie od mieszkań zapewnianych przez pracodawców lub niebezpieczne warunki życia w ośrodkach zbiorowego zakwaterowania narażają jednostki na większe ryzyko wyzysku i nadużyć.





Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

- **Wyzwania w dostępie do ochrony tymczasowej:** Przeszkody biurokratyczne i problemy ze statusem prawnym w nieproporcjonalnym stopniu dotyczą obywateli państw trzecich nieposiadających obywatelstwa ukraińskiego oraz ukraińskich Romów.
- **Czynniki kontekstowe:** Szersze czynniki społeczne i środowisko polityczne mają znaczący wpływ na podatność ukraińskich uchodźców.
 - **Negatywne stereotypy:** Stereotypy dotyczące płci i negatywne postrzeganie Ukraińców w krajach przyjmujących mogą prowadzić do izolacji, dyskryminacji i niechęci do zgłaszania nadużyć, zwłaszcza nadużyć seksualnych.
 - **Słabe egzekwowanie przepisów prawa pracy:** Nieskuteczne egzekwowanie przepisów prawa pracy stwarza środowisko sprzyjające wyzyskowi.
 - **Niewystarczający monitoring prywatnych kwater:** Prywatne ośrodki zakwaterowania, mimo że często mają dobre intencje, mogą stwarzać ryzyko, jeśli nie będą odpowiednio monitorowane, co może prowadzić do wykorzystywania i nadużyć.
 - **Przemoc ze względu na płeć:** Przemoc ze względu na płeć, podsycana negatywnymi stereotypami i normami społecznymi, znacznie zwiększa podatność na wykorzystywanie. Przemoc ta może występować w społecznościach przyjmujących. Przemoc domowa odnotowano również w przypadku Ukrainek wracających do domu w celu odwiedzenia rodziny i krewnych, co nasila stres, traumę i osłabia odporność na nadużycia, naruszenia praw człowieka i wykorzystywanie.

4.4.2 Praktyki wyzyskujące





Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

Poniższe praktyki, wywodzące się z badań empirycznych i raportu analitycznego dotyczącego podatności na handel ludźmi w celu wyzysku pracowniczego wśród ukraińskich uchodźców, mają kluczowe znaczenie dla identyfikacji wyzysku pracowniczego. Należy pamiętać, że praktyki te często nakładają się na siebie w ramach jednego stosunku pracy, wskazując na różne aspekty wyzysku pracowniczego.

Kradzież wynagrodzeń i nadgodziny:

- **Niedopłata:** Płace stale niższe niż ustawowe wynagrodzenie minimalne lub uzgodnione wynagrodzenie.
- **Opóźnienia w płatnościach:** Znaczne opóźnienia w wypłatach lub brak wypłaty wynagrodzeń, czasami z wykorzystaniem fałszywych obietnic.
- **Nadgodziny:** Praca w godzinach znacznie przekraczających ustawowe limity lub godziny umowne bez dodatkowego wynagrodzenia.
- **Nieopłacone nadgodziny:** Praca w godzinach nadliczbowych bez wynagrodzenia.

Aby oddać ludzki głos tych wyzyskujących praktyk, cytaty od dostawców usług, jak również od ukraińskich uchodźców podano kursywą.

„Widzimy też teraz osoby pracujące po godzinach, ale otrzymują wynagrodzenie za osiem godzin w restauracjach, a głównie w usługach w hotelarstwie i gastronomii, Bukareszcie, Klużu i Sybinie. Są Ukraińcy, którzy zgodzili się pracować bez umowy o pracę

i ich negocjacje dotyczyły ośmiu godzin na cztery, ale pracują 12 godzin za tę samą pensję, co najmniej jeden dzień”.⁴

„To był rynek internetowy... Byli wykorzystywani w przestrzeni przemysłowej, gdzie zachęcano ich do pakowania ubrań. Firma dostarczała ubrania do całej Europy i otrzymywała zamówienia od Ukraińców, którzy musieli spakować wszystkie te ubrania, a mieszkali w tej samej dzielnicy przemysłowej. Pracodawca powiedział: „No cóż, nie potrzebujesz pieniędzy, bo masz tu trochę jedzenia, więc jesteś z dala od miasta. Nie potrzebujesz pieniędzy teraz. Kiedy skończy się twoja umowa, dostaniesz pieniądze”.

W oparciu o tę sytuację, powiedzieli również: „Cóż, nie wiemy dokładnie, czy doszło do wyzysku”. (...) Być może otrzymaliby zapłatę pod koniec pracy. Jednak w ciągu kilku miesięcy, ponieważ rekrutuje się kilka grup osób w różnych okresach, nikt nie otrzymał zapłaty. Nawet jeśli obiecywano wypłatę w przyszłym miesiącu lub tygodniu, wypłata ta była opóźniona.

- **Zatrudnienie za pośrednictwem pośredników:**
 - **Agencje rekrutacyjne stosujące podejrzane praktyki:** Agencje, które mogą stawiać zysk ponad dobrostan pracowników; mogą nie ujawniać pełnych informacji

⁴ Zarzuty z raportu „Na skutek wpływu ukraińskich na handel w celu wyzysku pracowniczego” w ramach projektu Eradicating II.



Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

o warunkach pracy. Szukaj przypadków, w których tymi agencjami zarządzają obywatele Ukrainy.

- o **Warunki niezadowolające:** Praca w niebezpiecznych, niehigienicznych lub w inny sposób niedopuszczalnych warunkach.

„Moja 53-letnia mama zaczęła pracę i miała naklejać naklejki na butelki i puszki, ale w praktyce podnosiła 15-kilogramowe puszki i teraz ma przewlekłe zapalenie spojówek. Nie miała umowy o pracę, musiała pracować z talkiem i dostała alergii”.

„Tak, pracowałem i dostawałem wypłatę gotówką w każdą niedzielę, nieoficjalnie. To była produkcja, produkowali płyny sportowe dla sportowców. Pracowało tam dwóch Ukraińców, a kiedy mój kolega odszedł, musiałem pracować za dwie osoby. Kazali Ukraińcom wykonywać ciężką, fizyczną pracę. Znalazłem tę pracę przez znajomych. Nie było umowy o pracę ani cywilnej, ale pracodawca płacił nam regularnie. Z pewnością była dyskryminacja”.

- **Praktyki dyskryminacyjne:**
 - Nierówne traktowanie: Uchodźcy z Ukrainy są traktowani inaczej niż ich koledzy (np. niższe wynagrodzenie za tę samą pracę, mniejsze możliwości awansu).
 - Negatywne postawy: Pracodawcy i współpracownicy wykazują uprzedzenia, dyskryminację lub wrogie zachowanie wobec uchodźców z Ukrainy.

„Miałem też krótkie doświadczenie z pracą tutaj i również odczuwałem dyskryminację, polegającą na tym, że Bułgarzy byli traktowani tak samo, a Ukraińcy inaczej. To był sklep, pracowałem jako sprzedawca. I czułem tę różnicę. Nie słyszałem, żeby ktoś kazał Bułgarom pracować szybciej, a kazali nam, Ukraińcom, pracować szybciej. To mnie obraziło”.

- **Brak formalnych umów lub niejasne ustalenia umowne:**
 - **Warunki ustne:** Praca oparta na nieformalnych, ustnych zabezpieczeniach, bez dodatkowych kosztów związanych z kosztami, godzinami pracy lub innymi warunkami.





Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

- **Brak kluczowych elementów umownych:** Etykiety, w których brakuje elementów związanych z etykietami, godzinami pracy, lub innymi prawami.
- **Praca w sektorach wysokiego ryzyka:**
- **Rolnictwo:** Niskie płace, długie godziny pracy i złe warunki pracy w rolnictwie. Należy pamiętać o sezonowych modelach pracy w tym sektorze.
- **Hotelarstwo i turystyka:** Płace często poniżej płacy minimalnej, długie godziny pracy i złe warunki; szczególnie powszechne w przypadku prac sezonowych, zwłaszcza w odizolowanych lokalizacjach.
- **Produkcja:** Często nieuregulowana, z niebezpiecznymi warunkami pracy, długimi godzinami pracy, niskimi płacami i brakiem umów.

„W Rumunii obserwujemy głównie wyzysk. Ukraińcy są zmuszani do długich godzin pracy w rolnictwie, na przykład jesienią. Byli angażowani w różne prace rolnicze z różnymi obietnicami konkretnego wynagrodzenia. A na koniec, na przykład przy zbiorze winogron lub kukurydzy, obiecywano im wynagrodzenie za dzień pracy, ale ostatecznie nigdy nie otrzymali takiej kwoty. Czyli fałszywe obietnice”.

- **Wykorzystanie do działalności przestępczej:**
- **Małżeństwa pozorowane lub przymusowa prostytucja:** Ogłoszenia lub oferty pracy, które wydają się legalne, ale mogą prowadzić do przymusowych małżeństw, prostytucji lub innych form wykorzystywania seksualnego. Zachowaj czujność w przypadku rekrutacji do pracy w klubach nocnych lub innych miejscach wysokiego ryzyka.
- **Przemyt lub handel ludźmi:** Udokumentowano rekrutację ukraińskich uchodźców za pomocą fałszywych ogłoszeń o pracę w transporcie VIP, podczas gdy były to



Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

potencjalne przypadki handlu ludźmi do celów nielegalnych, takich jak przemysł ludzi.

4.4.3 Rozpoznawanie wskaźników handlu ludźmi w celu pracy przymusowej

Rozpoznanie handlu ludźmi wymaga uważnej obserwacji różnych sygnałów ostrzegawczych. Oto kilka kluczowych wskaźników:

- **Rekrutacja:** Podejrzane praktyki rekrutacyjne, w tym obietnice wysoko płatnych stanowisk, które są zbyt piękne, aby mogły być prawdziwe, lub rekrutacja za pośrednictwem kanałów nieformalnych.
- **Warunki pracy:** Złe warunki pracy, długie godziny pracy, niskie wynagrodzenie, niebezpieczne środowisko, niewola za długi oraz ograniczenia w przemieszczaniu się lub komunikacji.
- **Osoby wrażliwe:** Skupienie się na osobach lub grupach uznanych za szczególnie wrażliwe, takich jak te wymienione w sekcji „Czynniki wrażliwości” powyżej.
- **Izolacja:** Izolowanie ofiar od rodziny i przyjaciół, kontrolowanie ich przemieszczania się i komunikacji.
- **Kontrola:** Pracodawcy, którzy sprawują nadmierną kontrolę nad życiem pracowników, w tym konfiskują dokumenty, kontrolują ich finanse i ograniczają dostęp do informacji.

Dogłębne zrozumienie tych czynników podatności, powszechnych form wyzysku i kluczowych wskaźników pozwoli Ci lepiej identyfikować i zwalczać handel ludźmi





Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

do pracy przymusowej wśród ukraińskich uchodźców. W kolejnej sekcji opisano praktyczne kroki, które możesz podjąć, aby zidentyfikować podejrzane przypadki, chronić ofiary i zapewnić im odpowiednią pomoc.



4.5 Proponowana aktywność dla rozdziału

Tabela 8. Dyskusja grupowa studium przypadku

Nazwa działania	Dyskusja w grupie studium przypadku
Rodzaj działalności	Analiza studium przypadku
Czas trwania	60 minut
Cele nauczania	Uczestnicy będą potrafili analizować realistyczne scenariusze, identyfikować oznaki handlu ludźmi w celu pracy przymusowej i proponować odpowiednie reakcje.
Potrzebne materiały	Wynik 3
Wytyczne dla osoby prowadzącej	- Podziel uczestników na małe grupy (3-4 osoby). - Przeznacz każdej grupie jedno studium przypadku opisujące sytuacje, które mogą wiązać się z handlem ludźmi (patrz sekcja Materiały).

	• Poproś grupy o analizę studiów przypadków, identyfikując a) rekrutację, b) mechanizmy kontroli, c) praktyki wyzysku, d) oznaki handlu ludźmi do pracy przymusowej, e) potencjalne zagrożenia ofiary/ofiar. • Pokieruj grupami w opracowaniu strategii identyfikacji i wspierania ofiar oraz zgłaszania podejrzeń o przypadki.
Odprawa	• Umożliwienie dyskusji grupowej, podsumowanie ustaleń i wymiana najlepszych praktyk. • Wskazanie typowych wyzwań i niejasności w rozpoznawaniu handlu ludźmi w celach przymusowych. • Omówienie znaczenia współpracy międzyagencyjnej.
Wskazówki dla moderatora	• Stosuj pytania otwarte, aby zachęcić do aktywnego udziału. • Stwórz wspierające środowisko, w którym uczestnicy będą czuli się swobodnie dzieląc się swoimi pomysłami. • Podkreśl złożoność zjawiska handlu ludźmi i znaczenie kwestii etycznych w interwencjach.
Materiały informacyjne	np. studia przypadków, które należy wydrukować i udostępnić uczestnikom



Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

Warianty wdrożenia online	W przypadku wdrożenia online podziel uczestników na oddzielne wirtualne pokoje, z jednym moderatorem w każdym pokoju. Po zakończeniu przedstaw raport na sesji plenarnej.
Referencje	IOM, UNHCR, OSCE

STUDIUM PRZYPADKU I DYSKUSJA GRUPOWA

Studium scenariuszy handlu ludźmi w celu wyzysku siły roboczej z udziałem ukraińskich uchodźców

Studium przypadku 1: Sieć hoteli (sektor turystyczny)

W popularnym mieście turystycznym znana sieć hoteli stara się zwiększyć zatrudnienie ze względu na rosnącą liczbę turystów. Kierownictwo zdaje sobie sprawę z lokalnego popytu, ale ma trudności ze znalezieniem wystarczającej liczby pracowników.

Agencja rekrutacyjna, która twierdzi, że pomaga ukraińskim uchodźcom w znalezieniu pracy, nawiązuje kontakt z osobami za pośrednictwem mediów społecznościowych i grup wsparcia dla uchodźców. Obiecuje dobrze płatną pracę w sektorze hotelarskim z zakwaterowaniem i wyżywieniem. Oferty są składane w języku ukraińskim, co sprawia, że komunikacja wydaje się bardziej wiarygodna i atrakcyjna.



Hochschule für den öffentlichen Dienst in Bayern
Fachbereich Polizei



CSD
CENTER FOR THE STUDY OF DEMOCRACY





Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

Po rekrutacji pracownicy są przenoszeni samolotem do miasta i zamiast obiecanego zakwaterowania trafiają do zrujnowanego ośrodka mieszkalnego. Ich paszporty są zabierane „na przechowanie” przez agencję rekrutacyjną. Muszą również podpisywać umowy sporządzone w języku, którego ledwo rozumieją, a które obejmują wygórowane opłaty za transport, wyżywienie i zakwaterowanie, co jeszcze bardziej ich zniewala.

Pracownicy są zmuszani do pracy w długich godzinach, często przekraczających 12 godzin dziennie, za niewielkie lub żadne wynagrodzenie poza należnymi im zaliczkami na poczet opłat rekrutacyjnych. Nie otrzymują obiecanych wynagrodzeń, a do utrzymania kontroli stosuje się groźby doniesienia na nich władzom lub deportacji.

Studium przypadku 2: Sektor rolniczy

Na obszarach wiejskich lokalni rolnicy borykają się z niedoborem siły roboczej z powodu sezonowego zapotrzebowania. Pojawiają się sieci wyzysku, nawiązujące kontakt z ukraińskimi uchodźcami poszukującymi pracy.

Lokalny rolnik kontaktuje się z samozwańczą organizacją pozarządową, która oferuje pracę uchodźcom. Organizacja promuje się jako organizacja pomagająca w integracji uchodźców ze społecznością. Wabi potencjalnych pracowników obietnicami wysokich zarobków i bezpiecznego środowiska życia.

Po przyjeździe pracownicy muszą przebywać w nędznych warunkach na farmie, gdzie poinstruowano ich, że z ich wynagrodzenia będą potrącane opłaty za czynsz, wyżywienie i transport. Pracodawca ściśle kontroluje godziny pracy i przemieszczanie się pracowników, często wymagając od nich stałego przebywania na farmie.

Pracownicy pracują w trudnych warunkach, zagrożeni przemocą lub zgłaszając się do władz za pracę bez dokumentów. Wynagrodzenie jest często wstrzymywane lub



Hochschule für den
öffentlichen Dienst
in Bayern
Fachbereich
Polizei



CSD
CENTER FOR
THE STUDY OF
DEMOCRACY



Asociația pentru
Cooperare
dezvoltare
Durabilă





Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

obniżane z powodu sfałszowanych potrąceń, co wpędza pracowników w spiralę zadłużenia wobec pracodawcy.

Studium przypadku 3: Opieka domowa

Rodzina z dużego miasta zatrudnia pomoc domową, ponieważ potrzebuje pomocy dla starszych członków rodziny. Chcą zatrudnić osobę znającą język ukraiński, która pomoże im w komunikacji.

Rodzina kontaktuje się z agencją, która przedstawia się jako legalna agencja rekrutacyjna dla opiekunów, specjalizująca się w pracy z uchodźcami. Reklamują oni życzliwą atmosferę i dobre wynagrodzenie.

Pracownica domowa po przyjeździe odkrywa, że warunki bytowe są niewystarczające i często jest zmuszona spać w schowku w mieszkaniu. Rodzina wymaga od opiekunki całodobowej gotowości, stosując manipulację emocjonalną – czasami twierdząc, że starsi krewni „potrzebują jej bardziej niż cokolwiek innego”.

Chociaż początkowo obiecano jej wynagrodzenie, pracownica domowa otrzymuje jedynie niewielki procent ustalonej kwoty, z wymówką, że należy uwzględnić dodatkowe koszty mieszkania i wyżywienia. Opiekunka nie ma możliwości wyjścia z sytuacji z powodu uzależnienia emocjonalnego i groźby porzucenia ze strony rodziny.

4.6 Wnioski

- Jakie najważniejsze wnioski wyciągnąłeś/aś z tego szkolenia i jak wpłyną one na Twoją pracę?



Hochschule für den öffentlichen Dienst in Bayern
Fachbereich Polizei



CSD
CENTER FOR THE STUDY OF DEMOCRACY





Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

- W jaki sposób szkolenie pogłębiło Twoją wiedzę na temat czynników ryzyka wyzysku pracowników wśród ukraińskich uchodźców?
- Jakich wyzwań spodziewasz się w stosowaniu omówionych praktyk i jak możesz im sprostać?
- Jak można usprawnić współpracę międzyagencyjną w zakresie identyfikacji ofiar handlu ludźmi do pracy przymusowej?
- Które narzędzia lub strategie ze szkolenia uważasz za najcenniejsze i jak wykorzystasz je w swoich codziennych obowiązkach?





www.eradicating2project.eu



**Co-funded by
the European Union**

Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Union nor the European Commission can be held responsible for them.